

A TANÁCS VÉLEMÉNYE

(2006. január 26.)

a Cseh Köztársaság aktualizált konvergenciaprogramjáról (2005–2008)

(2006/C 55/02)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének, valamint a gazdaságpolitikák felügyeletének és összehangolásának megerősítéséről szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾, és különösen annak 9. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság ajánlására,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT FOGALMAZTA MEG:

- (1) 2006. január 24-én a Tanács megvizsgálta a Cseh Köztársaság 2005–2008 közötti időszakra vonatkozó aktualizált konvergenciaprogramját.
- (2) A gazdasági reformok és a stabilizáció terén a 90-es évek derekára elért előrelépéseket követően a Cseh Köztársaság makrogazdasági egyensúlytalanságokkal szembesült, ami 1997 májusában árfo-lyamválsághoz, majd 1997 és 1999 között gazdasági visszaeséshez vezetett. A pénzügyi és vállalati szektor átfogó szerkezeti reformja 2000-től kezdve segítette a gazdaságot a talpra állásban. Azóta a reál-GDP éves növekedési üteme átlagosan kb. 3 % volt, míg az EU-ban az éves átlagos növekedési ütem 1,7 % volt. A program a makrogazdasági és költségvetési előrejelzések tekintetében három különböző forgatókönyvet tartalmaz: egy optimista, egy kiindulási és egy pesszimista forgatókönyvet. A kiindulási forgatókönyvet a költségvetési előrejelzések értékelése szempontjából referencia-forgatókönyvnek lehet tekinteni, mert a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján úgy tűnik, hogy valószínűsíthető növekedési feltételezéseken alapul, amelyek az utolsó év esetében kedvezőbb értékeket vesznek fel. A reál GDP növekedésére vonatkozóan úgy számol, hogy az a 2005. évi 4,8 %-ról kis mértékben átlagosan 4,3 %-ra csökken a programidőszak fennmaradó részén keresztül. A növekedés ciklikus összetevője valószínűsíthetően magasabb a program által előrejel-zettnél. A program inflációs előrejelzései alacsonynak tűnnek.
- (3) A Tanács 2004. július 5-i határozata szerint a Cseh Köztársaságban túlzott a hiány. A 104. cikk (7) bekezdése szerinti 2004. július 5-i tanácsi ajánlásnak megfelelően ezt a túlzott hiányt 2008-ig ki kell igazítani. A Cseh Köztársaság aktualizált, a 2004–2007-es időszakra vonatkozó konvergenciaprogramjáról szóló, 2005. január 18-i véleményében a Tanács azt ajánlotta a Cseh Köztársaságnak, hogy „a hiány csökkentésére az előirányozottnál több bevételt fordítsanak, és hogy szigorúan tartsák be a központi kormányzatra vonatkozó, 2006-tól kezdve jogilag kötelező erejű középtávú kiadási plafo-nokat”. Ezen kívül felkérték a Cseh Köztársaságot arra, hogy „gyorsítsa fel a nyugdíjreformot, és kezdjék meg az egészségügyi ellátási rendszer reformját az államháztartás hosszú távú fenntartható-ságának javítására”.
- (4) A program nagyjából követi a stabilitási és konvergenciaprogramok felépítésére és adatszolgáltatási követelményeire vonatkozóan az új magatartási kódexben meghatározott mintát ⁽²⁾.

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o. Az 1055/2005/EK rendelettel (HL L 174., 2005.7.7., 1. o.) módosított rendelet. Az e szövegben említett dokumentumok megtalálhatók a következő internetes oldalon: http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ A program tartalmazza az új magatartási kódex által előírt valamennyi kötelező és a legtöbb opcionális adatot.

- (5) A 2005-ös államháztartási hiány a becslések szerint a Bizottság szolgálatainak 2005. őszi előrejelzései alapján a GDP 3,2 %-ának felel meg, szemben a megelőző aktualizálásban tervezett, a GDP 4,7 %-ának megfelelő értékkel, és összehasonlítva a jelenlegi aktualizált változatban szereplő, rendkívül óvatosan becslés alapján a GDP 4,8 %-ának megfelelő értékkel. A Bizottság szolgálatainak a hiány alakulására vonatkozó becslése a központi kormányzat, különösen az állami költségvetés (amely a tervezettnél több adóbevételre tett szert, és a kiadásokat a GDP kb. 1,5 %-ának megfelelő mértékben alulteljesítette) költségvetési teljesítményére vonatkozó frissebb információkon alapul.
- (6) Ezen aktualizálás célja, hogy az általános költségvetési hiányt 2008-ban a GDP 3 %-ában megadott referenciaérték alá csökkentsék, a 104. cikk (7) bekezdése szerinti tanácsi ajánlással összhangban. A program úgy tervezi, hogy a hiányt 2005 és 2008 között a GDP-nek több mint 2 százalékpontjával csökkentik, az elsődleges hiányt pedig 2,3 százalékponttal. A 2005. év két egyszeri kiadásának hatását leszámítva azonban a nominális hiányban az időszak során bekövetkező javulás csak a GDP 1 százalékpontjának felel meg. A hiány csökkenése elsősorban a kiadási hiány programidőszak során történő (a GDP 2,3 százalékpontjának megfelelő) csökkenését tükrözi, míg a bevételek összességében nagyjából változatlanok maradnak (-0,2 százalékpont). Az állami fogyasztás és a társadalmi transferek azok a kiadási tételek, amelyek a tervek szerint a leginkább fognak csökkenni a GDP százalékában. Az állami beruházások előreláthatólag jelentősen nőni fognak, 2004-ben a GDP 5 %-áról 2008-ban a GDP 6 %-ára, amely jóval meghaladja az EU átlagát (2005-ben a GDP 2,5 %-a). A korábbi programhoz képest a 2005. novemberi aktualizálás nagyjából megerősíti a tervezett kiigazítást, noha az alapul szolgáló makrogazdasági forgatókönyv jelentősen erősebb.
- (7) A közösen megállapított módszertan használatával számított strukturális egyenleg (a ciklikus hatásoktól megtisztított egyenleg az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések figyelmen kívül hagyása után) várhatóan a GDP ½ százalékpontjával javul a programidőszak során. A program a költségvetési egyenlegre vonatkozó középtávú célkitűzést a GDP „körülbelül” 1 %-ának megfelelő strukturális hiányként állapítja meg, amelyet nem a programidőszakban terveznek megvalósítani. Mivel a program középtávú célkitűzése meghaladja a minimálisan szükséges értéket (a becslések szerint a GDP kb. 1½ %-ának megfelelő hiány), annak esetleges megvalósítása biztosítja a szükséges biztonsági sávot a túlzott hiány felmerülésével szemben. A program középtávú célkitűzése a jelenlegi értékelés szerint helyénvaló, mert hosszú távon megfelelően tükrözi az adóssághányad és a potenciális kibocsátás átlagos növekedését.
- (8) A program költségvetési előrejelzéseinek kockázatai nagyjából kiegyensúlyozottnak tűnnek. Egyrészt, az óvatos költségvetési tervezés kimutatásai azt jelzik, hogy a célul kitűzött értékek jobban is alakulhatnak (ez így történt 2004-ben, és a Bizottság szolgálatai szerint 2005 esetében is így lesz). A költségvetések alapját képező növekedési feltételezések rendszerint ésszerűek voltak, az adórugalmasságra vonatkozó feltételezések pedig óvatosak. Ezen felül az előirányzott kiadásokat nem hajtották mindig végre teljesen, elsősorban azon lehetőségnek köszönhetően, hogy az el nem költött pénzeszközöket át lehetett vinni a korábbi költségvetési évekről. Másfelől, a program a szociális kiadások terén számos (tervezett) intézkedésről említést tesz, amelyek az e megnevezéshez tartozó kiadásokat a program előrejelzésével szemben inkább növelnék, semmint csökkentenék. Emellett a kiadásokkal kapcsolatos áthozatok 2004-ben a GDP 1 %-ának megfelelő értékben felhalmozódtak, és a Bizottság szolgálatai arra számítanak, hogy ezen áthozatok értéke 2005-ben tovább nő. Amennyiben az összes előirányzott kiadás felül ezeket a jelentős áthozatokat is elkölténék – ami különösen 2006-ban, a választások évében nem zárható ki –, a költségvetés a tervezettnél rosszabban alakulhat, főként 2006-ban. Ezen felül a program utolsó évének növekedési feltételezése kedvezőnek tűnik.
- (9) E kockázatértékelés tekintetében a program költségvetési irányvonala összhangban van a túlzott hiány 2008-ra (amely a program utolsó éve) történő kiigazításával, ami megfelel a Tanács által ajánlottaknak. A tervezett kiigazítási pályát azonban strukturális szempontból erősíteni lehetne, különösen ha figyelembe vesszük annak lehetőségét, hogy 2005-ben sokkal jobban alakulnak az értékek, valamint azt, hogy a növekedési kilátásokat felfelé módosították.
- (10) Az adóssághányad 2005-ben a becslések szerint 37,4 %-ot ért el, amely jóval a Szerződésben meghatározott 60 %-os referenciaérték alatt van. Az adóssághányad a program előrejelzése szerint ½ százalékponttal fog növekedni a programidőszak során.

- (11) Az államháztartás fenntarthatóságának tekintetében a Cseh Köztársaság jelentős kockázattal szembeül a népességelöregedés becsült költségvetési költségei folytán. Noha az adóssághányad az EU-val való összehasonlításban jelenleg viszonylag alacsony, a jelentős hiány hozzájárul az adóssághányad növekedéséhez a 2050-ig terjedő hosszú távú előrejelzésekben, ami növeli az adósság fenntarthatóságának kockázatát. Ezzel egy időben a nyugdíjkiadások előrejelzések szerinti jelentős növekedései az előrejelzési időszakban várhatóan jelentős terhet jelentenek majd az államháztartás számára. Az államháztartás közép távon történő tervezett konszolidációjának szigorú végrehajtása, valamint a költségvetési egyenleg további erősítése az előregedéssel kapcsolatos – különösen nyugdíj- és egészségügyi – kiadások növekedésének megfékezését szolgáló további strukturális reformokkal együtt kulcsfontosságúnak tűnnek az államháztartás fenntarthatósága kockázatainak mérséklésében ⁽¹⁾.
- (12) Az államháztartás terén tervezett intézkedések nagyjából összhangban vannak a 2005 és 2008 közötti időszakra vonatkozó integrált iránymutatásokban szereplő átfogó gazdaságpolitikai iránymutatásokkal. A program különösen a túlzott hiány tanácsi ajánlásokkal összhangban történő kiigazítását tervezi. Tartalmaz olyan intézkedéseket is, amelyek az erőforrások növekedés- és foglalkoztatás-orientált felosztásának előmozdítására irányulnak, elsősorban a közszektor gazdasági súlyának csökkentésén, valamint az adóterheknek a közvetlen adóztatástól a közvetett adózás irányába való eltolásán keresztül. Noha a kormány tudatában van a hosszú távú fenntarthatóság problémájának, a program nem tartalmaz konkrét lépéseket annak kezelésére.
- (13) A Cseh Köztársaság 2005. október 14-én – a növekedést és foglalkoztatást szolgáló megújult liszaboni stratégiával összefüggésben – benyújtott nemzeti reformprogramja a hosszú távú fenntarthatóságot mint az államháztartást érintő fő kihívást azonosítja. A konvergenciaprogram költségvetési előrejelzései figyelembe veszik a nemzeti reformprogramban meghatározott korlátozott számú konkrét reformintézkedés költségvetési hatásait. A konvergenciaprogram államháztartás területén tervezett intézkedései összhangban vannak a nemzeti reformprogramban tervezett intézkedésekkel. A konvergenciaprogram ismerteti a foglalkoztatást és a növekedést támogató intézkedéseket (a bevételi és kiadási struktúra átalakítása (közvetlen helyett közvetett adóztatásra való átállás, az állami fogyasztás és transzferek csökkentése), az állami beruházási kiadások elsőbbségivé tétele), de – a fentieknek megfelelően – a hosszú távú fenntarthatóság problémájának kezelésére nem tartalmaz konkrét reformlépéseket. A program emellett a középtávú kiadási plafonok szerepének erősítését tervezi azáltal, hogy az állami költségvetés és az állami pénzalapok megnevezéseire kötelező erejű alapelveket alkalmaz és a helyi kormányzatokat bevonja a költségvetési tervezés folyamatába.

A fenti értékelésre tekintettel a Tanács tudomásul veszi, hogy a program követi a tanácsi ajánlás által a 104. cikk (7) bekezdése alapján a hiány kiigazítására kijelölt utat. Ezen ajánlásokra figyelemmel a Tanács azon a véleményen van, hogy a Cseh Köztársaságnak:

- i. egy esetlegesen jobb 2005-ös költségvetési eredmény, valamint erőteljes növekedési eredmények és kilátások összefüggésében fokoznia kell a strukturális költségvetési kiigazításra tett erőfeszítéseket, tekintettel arra, hogy a túlzott hiány tervezett értéke csak kissé múlja alul a 2008-ra (ez a túlzott hiány kiigazításának határideje) elérni kívánt referenciaértéket, valamint a középtávú célkitűzés elérésének felgyorsítása érdekében;
- ii. javítania kell a költségvetési tervezés minőségét, elsősorban a jelentős mértékű kiadási áthozatok okainak elemzésén, valamint a középtávú kiadási plafonok megerősítésén keresztül;
- iii. javítania kell az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát, elsősorban a nyugdíjreform felgyorsításán, valamint az egészségügyi ellátási rendszer reformjának megkezdésén keresztül.

⁽¹⁾ A hosszú távú fenntarthatósággal kapcsolatos részletek a program Bizottság szolgálatai által végzett technikai értékelésében található, amelyek a következő internetes oldalon kerülnek majd közzétételre:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

A kulcsfontosságú makrogazdasági és költségvetési előrejelzések összehasonlítása

		2004	2005	2006	2007	2008
Reál GDP (%-os változás)	KP 2005. nov.	4,4	4,8	4,4	4,2	4,3
	COM 2005. nov.	4,4	4,8	4,4	4,3	nincs adat
	KP 2004. dec.	3,8	3,6	3,7	3,8	nincs adat
HICP-infláció (%)	KP 2005. nov.	2,6	1,5	2,2	2,0	2,1
	COM 2005. nov.	2,6	1,7	2,9	2,6	nincs adat
	KP 2004. dec.	2,7	3,2	2,6	2,2	nincs adat
Kibocsátási rés (a potenciális GDP %-ában)	KP 2005. nov. ⁽¹⁾	- 1,9	- 0,8	- 0,1	0,3	0,8
	COM 2005. nov. ⁽²⁾	- 1,4	- 0,2	0,6	1,2	nincs adat
	KP 2004. dec. ⁽¹⁾	- 1,3	- 0,9	- 0,4	0,3	nincs adat
Államháztartási egyenleg (a GDP %-ában)	KP 2005. nov.	- 3,0	- 4,8	- 3,8	- 3,3	- 2,7
	COM 2005. nov.	- 3,0	- 3,2	- 3,7	- 3,3	nincs adat
	KP 2004. dec.	- 5,2	- 4,7	- 3,8	- 3,3	nincs adat
Elsődleges egyenleg (a GDP %-ában)	KP 2005. nov.	- 1,8	- 3,5	- 2,5	- 2,0	- 1,2
	COM 2005. nov.	- 1,8	- 1,9	- 2,3	- 1,9	nincs adat
	KP 2004. dec.	- 4,0	- 3,4	- 2,4	- 1,7	nincs adat
Ciklikus hatásoktól megtisztított egyenleg (a GDP %-ában)	KP 2005. nov. ⁽¹⁾	- 2,4	- 4,5	- 3,8	- 3,4	- 3,0
	COM 2005. nov.	- 2,5	- 3,1	- 3,9	- 3,8	nincs adat
	KP 2004. dec. ⁽¹⁾	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat
Strukturális egyenleg ⁽²⁾ (a GDP %-ában)	KP 2005. nov. ⁽³⁾	- 1,9	- 3,4	- 3,8	- 3,4	- 3,0
	COM 2005. nov. ⁽⁴⁾	- 2,0	- 2,0	- 3,9	- 3,8	nincs adat
	KP 2004. dec.	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat
Bruttó államadósság (a GDP %-ában)	KP 2005. nov.	36,8	37,4	37,1	37,9	37,8
	COM 2005. nov.	36,8	36,2	36,6	36,9	nincs adat
	KP 2004. dec.	38,6	38,3	39,2	40,0	nincs adat

Megjegyzések:

⁽¹⁾ A Bizottság szolgálatainak számításai a program információi alapján.

⁽²⁾ Ciklikus hatásoktól megtisztított egyenleg (ugyanúgy, mint a megelőző sorokban) az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések figyelmen kívül hagyása után.

⁽³⁾ Egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések a költségvetési adatbejelentésben (2004-ben 0,5 %) és a programban (2005-ben 1,1 %); mindkettő hiánynövelő).

⁽⁴⁾ Egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések Bizottság szolgálatainak 2005. őszi előrejelzéseiben (2004-ben a GDP 0,5 %-a, 2005-ben 1,1 %-a; mindkettő hiánynövelő).

⁽⁵⁾ A 2004 és 2007 közötti időszak lehetséges becsült növekedési értékei alapján (rendre 3,5 %, 3,5 %, 3,6 % és 3,7 %).

Forrás:

Konvergenciaprogram (KP); a Bizottság szolgálatainak 2005. őszi gazdasági előrejelzései (COM); a Bizottság szolgálatainak számításai